

1. Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetuses taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäeva elu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb laulupidude traditsiooni edasikandmise protsessis ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda;
- 8) teab Eesti ja paikkonna tuntumaid heliloojaid ja interpreete ning väärtustab kultuuritraditsioone;
- 9) mõistab, kuidas huvi valdkonna vastu, muusikalised võimed ja teadmised võimaldavad kujundada sellest hobi (harrastuse) või tulevad tulevikus kasuks ameti valikul.

2. Muusika õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilaste individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse abil. Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse harmoonilisi isiksusi, tasakaalustatakse ja toetatakse õpilaste emotsionaalset arengut, sh teiste õppeainete omandamisel.

Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika ainekava koostades on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas välja kujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusikaõpetuse koostisosad on musitseerimine (laulmine, pillimäng), muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.

Muusika kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Õppeaine koostisosad ja osaoskused on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses ning neid kujundatakse muusikaliste tegevuste kaudu.

Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Musitseerides arendatakse isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguks eneseväljenduseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust, emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ja kujundatakse isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat noodikirja lugemise oskust koos musitseerimisega.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikalist maitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Muusikaõpetuse lahutamatuks osaks on kontserdielu korraldamine koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning nad saaksid ürituste korraldamise kogemuse.

3. Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;

- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe ja/või kahehäälses kooris;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut;
- 10) mõistab laulupeo tähendust.

4. Muusika õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, teele, kurekesed”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”).

Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) on omandanud kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides.

Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 3) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);
- 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 3) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- 4) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 5) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.

Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- 5) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
- 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas.

•meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana

•koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor

•muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng

•rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämbes), vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat

•märkide *latern*, *segno*, *volt*, tutvustamine laulurepertuaariga

Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul

looval viisil;

2) kasutab arvamust väljendades muusika oskussõnavara.

I kooliastme õppesisu

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Kujundatakse alus muusikatraditsioonide säilitamiseks ja edasikandmiseks, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus.

Pillimängus omandatakse rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna.

Muusikaline liikumine hõlmab rahvatantse ja laulumänge ning muusikapala karakteri väljendamist liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste

improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu.

Muusikalise kirjaoskuse algtõed omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu ja neid rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.

Õpilaste esinemisostkust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jne).

Mitmekülgse muusika kuulamise kogemuse saavutamiseks ja kontserdikultuuri kujundamiseks ning silmaringi avardamiseks võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

5. Muusika õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ning suunavate küsimuste abil oma arvamuse põhjendamisel; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
- 12) tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja osaleb selles,

mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

6. Muusika õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid, seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob tekste (regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne);
- 3) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;

- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore, teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub nendesse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- 7) teadvustab autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 6) mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, dies, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;
vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;
tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
tempo, *andante*, *moderato*, *allegro*, *largo*, *ritenuto*, *accelerando*, *dünaamika*, *piano*, *forte*, *mezzopiano*, *mezzoforte*, *pianissimo*, *fortissimo*, *crescendo*, *diminuendo*.

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb ja avaldab arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;

2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

Muusika õppesisu II kooliastmes

II kooliastmes tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised osaoskused on laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt, kooris kahe- ja kolmehäälselt. Pillimänguuskusi süvendatakse erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid.

Muusikalises liikumises on põhirõhk eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise abil. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtis on osata kasutada muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel. Võimaluse korral kuulatakse ka paikkondlike heliloojate ning interpretide loomingut.

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse mitmesugustes muusikalistes tegevustes.

Õpilaste muusikalise eneseväljenduse oskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Muusika kuulamise kogemuse ning kontserdikultuuri kujundamiseks ja silmaringi avardamiseks külastatakse kontserte ning muusikaetendusi ja käiakse õppekäikudel.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

7. Muusika õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapäras;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes;
- 4) mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 5) oskab kuulata ennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides;
- 6) suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 7) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu;
- 8) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 9) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 10) väljendab kuulatud muusika kohta arvamust ning kasutab seisukohta põhjendades ja muusikapalu nii suuliselt kui ka kirjalikult analüüsides muusikalist oskussõnavara;
- 11) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 12) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;

- 13) teab autoriõigusi ning nendega kaasnevaid õigusi ja kohustusi, huvitub muusikaalasest tegevusest ning väärtustab seda ja osaleb kohalikus kultuurielus;
- 14) omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida;
- 15) kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

8. Muusika õpitulemused ja õppesisu III kooliastmes

Õpitulemused

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid laulu õppimisel;
- 3) kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm” (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri” (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaa valss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär).

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või kuuekeelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinatosid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;

- 3) loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne);
- 4) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

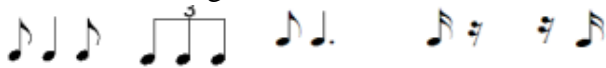
Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (dünaamikad, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab pop-, rokk-, džäss
- 3) eristab kõla ja kuju järgi keel
- 4) teab nimetada tuntud helil muusika suursündmuseid (sh paikkondlikke);
- 5) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 6) on tutvunud Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 7) arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 8) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ja lähtub nendest musitseerides;
- 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 6) mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas. elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika

Õppekäigud

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;

2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusika oskussõnavara.

Muusika õppesisu III kooliastmes

III kooliastmes on tähelepanu keskmes õpilaste iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarri akordmänguvõtted.

Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Õpilaste huvi toetamiseks pop- ja rokkmuusika vastu tuleks leida koolis ansamblimängu harrastamise võimalusi.

Muusikat kuulates on tähtis kujundada kuuldu põhjal oma arvamus ning seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale.

Muusikalist kirjaoskust omandatakse muusikaliste osaoskuste kaudu ning seda rakendatakse erinevates muusikalistes tegevustes.

Õpilaste isikupärast esinemisoskust toetatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, pillikoosseisud jms).

Et arendada kuulamiskogemust, kujundada kontserdi külastamise kultuuri ning avardada silmaringi, külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpretidega.

Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Ainevaldkonna maht

I kooliaste

muusika – 6 nädalatundi

II kooliaste

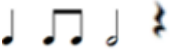
muusika – 4 nädalatundi

III kooliaste

muusika – 3 nädalatundi

7. Teemad, õpitulemused, õppesisu ja – tegevus ja lõiming klassiti

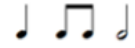

1. klass	70 tundi		
Teema/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming
<p>1. Laulmine ja hääle arendamine:</p>	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab vaba ja loomuliku hingamisega, õige kehahoiuga, selge diktsiooniga; • teab peast kooliastme ühislaule „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”). 	<p>Laulmine ja diktsiooni arendamine, muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel, õige kehahoid, huulte aktiivne rakendamine kõla, diktsiooni selguse ja ilmekuse saavutamiseks, meloodia - kõrged, madalad helid, nende võrdlemine kuulmise järgi ning kujutamine visuaalselt, meloodia liikumise suuna jälgimine laulmisel ja muusika kuulamisel.</p>	<p>Eesti keel - lugemisoskuse arendamine laulu tekstid.</p>

<p>2. Muusikaline kirjaoskus</p>	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab alljärgnevate rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: <ul style="list-style-type: none"> mõistab 2-osalise taktimõõdu tähendust ning oskab rütme taktidesse jagada tajub ja õpib laulma lihtsaid astmemudeleid teab astmeid SO, MI, RA, JO ja oskab neid kasutada laulmisel ja pillimängimisel mõistab oskussõnade tähendust: <p>takt, taktimõõt, taktijoon, kordusmärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, meetrum</p> <p>dirigent, orkester, eeslaulja, regilaul, rahvapill</p> <p>helilooja, luuletaja</p> <p>muusikapala, salm, refrään, kaasmäng</p> <p>rütm, meloodia, vaikselt, valjult, valjenedes, vaibudes</p>	<p>Rütmide ta, ti-ti ja ta-a ning 1-löögiline paus tundmaõppimine ja kasutamine, märkide <i>p</i> (<i>piano</i>), <i>f</i> (<i>forte</i>), < (valjenedes) ja > (vaibudes) tundmaõppimine ja kasutamine musitseerimisel, astmete SO, MI, RA ja JO tundmaõppimine ja kasutamine, JO-võtme tundmine ja kasutamine, pulsi tunnetamine, rõhulised ja rõhuta helid, 2-osalise taktimõõdu tundmaõppimine kuulmise järgi, mõistete taktimõõd, takt, taktijoon, kordusmärk ja lõpumärk tundmaõppimine</p>	<p>Matemaatika - taktimõõdu määramine – liitmine, võrdlemine</p>
----------------------------------	--	--	--

3. <i>Muusika kuulamine</i>	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjeldada muusikapala meeleolu. • eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat 	Laulude ja instrumentaalsete karakterpalade kuulamine, muusikapala meeleolu kirjeldamine lihtsate sõnadega (kurb, rõõmus, rahulik, jne.)	Kunst - meeleolu väljendamine. Digivahendite kasutamine – youtubest muusikapalade kuulamine
4. <i>Pillimäng</i>	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes 	Laulude saateks rütmipillide ja lihtsamate plaatpillisaadete mängimine, rütmipillidel laulusaadete improviseerimine	
5. <i>Muusikaline liikumine</i>	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • tantsib eesti laulu- ja ringmänge • liigub erineva karakteritega muusikapalade järgi 	Tuntud ring- ja laulumängude mängimine, liikumine laulude ja instrumentaalmuusika saatel	Kehaline kasvatus – rütmitude treenimine, kehaline tegevus läbi liikumismängude ja loovülesannete.
6. <i>Omalooming</i>	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. 	Rütmi- ja plaatpillide kasutamine nii eraldi kui grupis mängimisel, oma loomingu esitamine klassis	

Kasutatav õppekirjandus: Kai Anier/Maia Muldma „Muusikamaa. I klassi muusikaõpik“, töövihik, Koolibri

2. klass 70 tundi			
Teemad/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Lõiming
1.Laulmine ja hääle arendamine.	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab vaba ja loomuliku hingamisega õige kehahoiaku, hea diktsiooniga ning ilmekalt • mõistab ja väljendab laudes muusika sisu ning meeleolu • laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule ja eesti rahvalaule • on omandanud ühislauluvara „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”). 	<p>Muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel:</p> <ul style="list-style-type: none"> *õige kehahoid *hea diktsioon *ilmekus <p>Kõlalise puhtuse taotlemine ühehäälsel laulmisel, emotsionaalsuse taotlemine laulu esitusel, laulude esitamine liikumise ja kujundlike liigutustega.</p>	<p>Emakeel – lugemisoskuse treenimine, laulutekstide päheõppimine, (mälu treening), diktsioon</p>
2.Muusikaline kirjaoskus	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb 2- ja 3- osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi. 	<p>Meetrum - pulsi tunnetamine, rõhulised ja rõhuta helid. 3-osalise taktimõõdu tundmaõppimine</p>	<p>Kunstiõpetus – noodigraafika harjutamine</p>

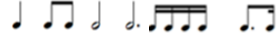
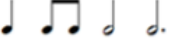

	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kasutada taktijoont, lõpumärke, kordusmärki. • Tunneb kuulmise ja noodi järgi rütmivorme ja oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel ning kaasmängude loomisel • teab astmeid SO, MI, RA, JO, LE ja alakomaga RA, ja SO, oskab neid kasutada laulmisel ja pillimängimisel • mõistab oskussõnade tähendust: takt, taktimõõt, taktijoon, kordusmärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, meetrum <p>dirigent, orkester, eeslaulja, regilaul, rahvapill</p> <p>helilooja, luuletaja, laulupidu</p> <p>muusikapala, salm, refrään, ostinato, kaanon</p> <p>rütm, meloodia, vaikselt, valjult, valjenedes, vaibudes, tempo, fermaat</p>	<p>kuulmise järgi, takti viipamine, laulurütmi, rütmiharjutuste mängimine kuulmise ja noodi järgi 3-osal. taktimõõdus, taktijoone, lõpumärgi, kordusmärgi kasutamine.</p> <p>Rütmivormide kinnitamine ja tundmaõppimine, nende kasutamine rütmiharjutustes ja kaasmängudes.</p> <p>Meloodia - kõrged ja madalad helid, nende võrdlemine kuulmise järgi ning kujutamine visuaalselt,</p> <p>Heliastmete LE ja alakomaga RA, ja SO, tundmaõppimine ja kasutamine harjutustes</p> <p>Õpitud astmete SO, MI, RA ja JO kinnistamine (meloodilised improvisatsioonid)</p> <p>Mõiste: vaikne, vali, vaibuv, valjenev kasutamine muusika esitamisel.</p> <p>Uued mõisted fermaat, ostinato, kaanon ja tempo</p>	<p>Matemaatika – rütmiharjutuste kombineerimine kindla pikkusega rütmikujunditega.</p>
--	--	---	--

3. <i>Muusika kuulamine</i>	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat. • oskab kirjeldada muusikapala meeleolu ja karakterit. • Gustav Ernesaks ja laulupidude laulud 	Laulude ja instrumentaalsete karakterpalade kuulamine Muusikapala meeleolu ja karakteri kirjeldamine lihtsate terminitega (vaikne, vali jne.) Mõistete vokaal- ja instrumentaalmuusika tutvustamine, kuulamine	Kunst - meeleolu väljendamine. Digivahendite kasutamine – youtubest muusikapalade kuulamine
4. <i>Pillimäng</i>	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes 	Laulude saateks rütmipillide ja lihtsamate plaatpillisaadete mängimine, improvisatsioon kaastlastega ansambelis	
5. <i>Muusikaline liikumine</i>	Õpilane <ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	Tuntud ring- ja laulumängude mängimine, liikumine laulude ja instrumentaalmuusika saatel	Kehaline kasvatus – rütmide treenimine, kehaline tegevus läbi liikumismängude ja loovülesannete
6. <i>Omalooming</i>	<ul style="list-style-type: none"> • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks 	Rütmi- ja plaatpillide kasutamine nii eraldi kui grupis mängimisel, oma loomingu esitamine klassis	

Kasutatav õppekirjandus: Kai Anier/Maia Muldma „Muusikamaa. II klassi muusikaõpik“, töövihik, Koolibri

3. klass 70 tundi			
Teemad/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Lõiming
1. <i>Laulmine ja hääle arendamine.</i>	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab vaba ja loomuliku hingamisega õige kehahoiaku, hea diktsiooniga ning ilmekalt; emotsionaalselt üksi ja rühmas; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeolelu; • laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi ; • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; • laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis) „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel” („Juba linnukesed...”), „Kevadpidu” („Elagu kõik...”) 	<p>Muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel:</p> <ul style="list-style-type: none"> *õige kehahoid *hea diktsioon *ilmekus <p>Kõlalise puhtuse taotlemine ühehäälsel laulmisel, emotsionaalsuse taotlemine laulu esitusel, laulude esitamine liikumise ja kujundlike liigutustega, lastelaulud, kaanonid, eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud</p>	<p>eesti keel – laulutekstid, kodumaa ja kodulaulud, Eesti kihelkonnad</p> <p>võõrkeel – võõrkeelsed laulud</p>

<p>2. Muusikaline kirjaoskus.</p>	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb 2-, 3- ja 4-osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi. Oskab kasutada taktijoont, lõpumärke, kordusmärki tunneb laulmise ja noodi järgi rütmivorme oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel ning rütmiimprovisatsioonide loomisel teab JO-võtme tähendust ja astmeid JO, LE, MI, NA, SO, RA, DI, JO` ning alumised RA, ja SO, oskab neid kasutada laulmisel ja pillimängus oskab kasutada musitseerimisel märke <i>p; f; <; ></i>. mõistab oskussõnade tähendust: takt, taktimõõt, taktijoon, kordusmärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, meetrum, sidekaar, tämber, pidekaar dirigent, orkester, eeslaulja, regilaul, rahvapill helilooja, luuletaja, laulupidu muusikapala, salm, refrään, ostinato, kaanon, muusikažanr 	<p>Meetrum - pulsi tunnetamine, rõhulised ja rõhuta helid</p> <p>2- ja 3-osalise taktimõõdu eristamine ja taktiviipamine, 4-osaline taktimõõt, pausid</p> <p>Rütmiharjutuste kirjutamine, kuulamine 2-, 3- ja 4-osalises taktimõõdus.</p> <p>Taktijoone, lõpumärkide, kordusmärkide, fermaadi kasutamine.</p> <p>Rütmivormide kordamine ja tundmaõppimine, nende kasutamine lauludes ning harjutustes ja kaasmängudes.</p> <p>Heliastmete NA, DI tundmaõppimine, kasutamine noodi järgi ning laulmisel, JO ja RA-astmerida, pool- ja tervetoon.</p> <p>Mõistete <i>piano, forte, <, ></i> tundmine ja kasutamine musitseerimisel</p> <p>Mõisted rütm, meloodia, tempo, sidekaar, tämber, dünaamika, pidekaar</p>	<p>Matemaatika – taktimõõt, rütmide pikkused</p>
-----------------------------------	---	---	--

	<p>tants (menuett, polka, valss, labajalavalss)</p> <p>lavažanrid ooper ja ballett, mõisted solist, dirigent, orkester</p> <p>rütm, meloodia, vaikselt, valjult, valjenedes, vaibudes, tempo, fermaat, dünaamika</p>		
<p>3. Muusika kuulamine</p>	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kirjeldada muusikateose meeleolu ja karakterit • eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat ning muusikat keel-, puhk-, ja keelpillidele • eristab kuuldeliselt marssi, valssi, polkat ja oskab neid iseloomustada • teab mõistete luuletaja, helilooja, solist, ansambel, koorijuht, dirigent, orkester tähendust • helilooja Olav Ehala loomingut tutvustus • sissejuhatus maailma muusikasse-heliloojad J.S. Bach, W.A.Mozart ja P.Tšaikovski 	<p>Laulude ja instrumentaalpalade – karakterpalade kuulamine.</p> <p>Muusikapala meeleolu ja karakteri kirjeldamine muusikalisi termineid - meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber – kasutades.</p> <p>Keel-, löök- ja puhkpillide tutvustamine ja esitlemine muusikakooli õpilaste poolt,</p> <p>Muusikažanr tants (menuett, polka, valss, labajalavalss), stiilinäited</p> <p>Lavažanrid ooper ja ballett, mõisted solist, dirigent, orkester, ooperi ja balleti stiilinäited</p>	<p>Kunst – väljendusoskuse arendamine</p> <p>Digivahendite kasutamine – youtubest muusikapalade kuulamine, muusikaliste mängude, testide lahendamine</p>

4. Pillimäng	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes; • on omandanud plaatpillide, kuuekeelse väikekandle ja plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides 	<p>Laulude saateks rütmipillide ja lihtsamate plaatpillisaadete mängimine</p> <p>Väikekandel ja plokkflöödil lihtsamate lugude õppimine („Kus on minu koduke“, „Meeril oli talleke“, „Poisid, ritta“, „Hiiretips“)</p> <p>Ukulele lihtsamate akordide õppimine, viisimäng edasijõudnutega</p>	<p>Tööõpetus – rütmipillide valmistamine</p> <p>Digivahendite kasutamine – pilliteemaliste ristsõnade lahendamine, „Pillihunt“</p>
5. Muusikaline liikumine	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge. 	<p>Tuntud ring- ja laulumängude mängimine, liikumine laulude ja instrumentaalmuusika saatel; vaba liikumine ja keha tunnetamine erineva karakteriga muusikapalade saatel</p>	<p>Rütmika- laulumängud, lihtsamad tantsud.</p> <p>kehaline kasvatus - marss, liikumismängud, võimlemiskavad. rütmitunde treenimine, kehaline tegevus läbi liikumise ja tantsu</p>
6. Omalooming	<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid • loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. 	<p>Rütmi- ja plaatpillide kasutamine nii eraldi kui grupis mängimisel, oma loomingu esitamine klassis,</p> <p>lihtsate regivärsiliste laulude loomine</p>	<p>Digivahendite kasutamine – omaloomingu salvestamine audio- või videoversioonis</p>

Kasutatav õppekirjandus: Kai Anier/Maia Muldma „Muusikamaa. III klassi muusikaõpik“, töövihik, Koolibri

4. klass muusika 70 tundi			
Teemad/ osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja –tegevus	Lõiming
<i>Laulmine ja hääle arendamine.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; • laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) • laulab võimetekohaselt ja hääle individuaalseid omadusi arvestades; • on omandanud ühislauluvara 	<p>Hääle kõlavuse ja väljendusrikkuse arendamine fraseerimisel (vältida fraseerimist) ning laulude ilmekas ettekanne.</p> <p>Hääle individuaalsete omaduste (tämbel, diapasoon) kujundamine. Harmooniataju arendamine: kaanonite laulmine</p>	<p>Emakeel, kodulugu - eesti rahvalaulud.)</p> <p>Kehaline kasvatus - rütmide tunnetamine liikumises.</p>

<p><i>Muusikaline kirjaoskus</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb taktimõõte 2/4; 3/4; 4/4 kuulamise ja noodi järgi; • oskab lahendada rütmiülesandeid; • suudab koostada rütmiimprovisatsioone (laulude koosmänge) • suudab laulda lihtsaid laule ja harjutusi astmenimedega; • teab mõisteid <i>duur ja moll</i>; • oskab <i>duuri ja molli</i> kuulmise järgi eristada; • teab viiulivõtme tähendust ja oskab seda noodijoonestikule märkida; • teab tähtnimede <i>c, d, e, f, g, a, h</i> asukohti noodijoonestikul 	<p>Meetrum -4-osalise taktimõõdu tundmaõppimine; eeltakti tundmaõppimine seoses lauludega</p> <p>Rütm .Rütmimärkide kordamine</p> <p>Kõikide rütmivormide kasutamine laulurütmis, rütmiharjutustes, laulusaadetes ja rütmiimprovisatsioonides.</p> <p>Pide tähenduse tundmaõppimine.</p> <p>Meloodia ja helilaad – helilaadilise mõtlemise arendamine.</p> <p><i>Duur-, moll-helirida ja helilaad, kolmkõlad.</i></p> <p>Viiulivõtme tähendus</p> <p>Klaviatuur</p> <p>Absoluutsete helikõrguste c,d,e,f,g,a,h tundmaõppimine noodijoonestikul ja klaviatuuril.</p> <p>Absoluutsete helikõrguste seostamine relatiivsete astmetega.</p> <p>Dünaamika mõisted: <i>piano, mezzopiano, mezzoforte, forte.</i></p>	<p>taktide pikkus – arvutusoskus, Matemaatik -murdarvud: taktimõõdus,</p>
--------------------------------------	---	--	---

<p><i>Muusika kuulamine.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusika analüüsimiseks õpitud mõisteid ja teadmisi; • tunneb 2- ja 3-osalist lihtvormi; □ teab erinevaid hääleliike: <i>sopran, alt, tenor, bariton, bass;</i> • tunneb kõla ning välimuse järgi järgmisi pille: Puhkpillid: <i>flööt, oboe, klarnet, fagott, trompet, metsasarv, tromboon, tuuba.</i> Klahvpillid: <i>klaver, akordion, orel, süntesaator.</i> Keelpillid: viiul, viola, tšello, kontrobass. Löökpillid: suur ja väike trumm, ksülofon, tamburiin, triangel, kastanjetid 	<p>Võrdlusoskuse, muusikalise analüüsivõime arendamine. Seoste loomine kirjanduse, kunsti ja tänapäevaga. 2- ja 3-osaline muusikaline vorm õpitud lauludes ja kuulatud muusikas. Hääleliigid:mõisted <i>sopran, alt, tenor, bariton, bass;</i> nende eristamine kuulmise järgi. Tuntuid lauljaid Eestist ja mujalt maailmast (hääleliikide kaupa). Pillirühmade tutvustamine: <i>klahvpillid, puhkpillid, löökpillid, keelpillid.</i> Nende tundmine kõla ning välimuse järgi.</p>	<p>Ajalugu -pillide päritolu ja areng. Kuulsad heliloojad (Bach, Beethoven</p>
<p><i>Musitseerimine</i></p>		<p>Tutvumine lihtsamate mänguvõtetega väikekandlil ja plokkflöödil. Carl Orffi instrumentaariumi pillidel</p>	<p>Kehaline kasvatus -rütmi tunnetamine liikumises.</p>

Kasutatav õppekirjandus: Muusikaõpetuse õpik L.Urbel/ M.Pullerits 2008 AVITA Töövihik, CD

5. klass 70 tundi			
Teemad/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Lõiming
Laulmine	<p>1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;</p> <p>2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–g2;</p> <p>3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;</p> <p>4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul),</p>	<p>1)häälekujunduslik töö: loomulik kehahoid ja hingamine, selge diktsioon; hääle kõlaühtluse, puhta intonatsiooni taotlemine, emotsionaalsus laulmisel ja häälehoid;</p> <p>2)diferentseeritud laulmise rakendamine;</p> <p>3)relatiivsed astmed ja nende seostamine absoluutsete helikõrgustega (g – g2);</p> <p>4)eakohased 1- ja 2-häälsed (võimalusel paigutise 3-häälsusega) laulud, kaanonid; eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud;</p> <p>5)kooliastme ühislaulud: Eesti hümn (Fr. Pacius), "Eesti lipp" (E. Võrk), "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhl);</p> <p>6)muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamine individuaalselt ja rühmas laulmisel.</p>	<p>1)üks õppeprotsessi osa tuleneb teisest ning samal ajal on kõik muusikaõpetuse osad omavahel seotud, toetavad teineteist ja teenivad ühise eesmärgi saavutamist (ainealane vertikaalne lõiming);</p> <p>2) muusika ja eesti keel (keelesstruktuur, vormid, sõnavara); 3) muusika ja kirjandus (laulu autorid, folkloor);</p> <p>4)muusika ja geograafia (lauluvara);</p> <p>5)muusika ja võõrkeel (rahvaste laulud);</p> <p>6)muusika ja bioloogia (hingamine);</p> <p>7)muusika ja loodus (lauluvara eesti elukeskkonnast);</p>

Pillimäng	<p>1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>'des ning iseseisvates palades;</p> <p>2) rakendab musitseerides 6keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;</p> <p>3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p> <p>2)</p>	<p>1)kehapillimäng laulude saateks ja iseseisvate paladena;</p> <p>2)rütmi- ja plaatpillid, kaasmängud ja <i>ostinatod</i> laulude saateks ja iseseisvate paladena;</p> <p>3)plokkflöödi mänguvõtete omandamine, absoluutsete helikõrguste - tähtnimede seostamine pillimänguga;</p> <p>4)muusikaliste teadmiste, oskuste ja väljendusvahendite kasutamine muusika esitamisel.,</p>	<p>1)muusikaõpetus ja tehnoloogia (rütmi pillide valmistamine),</p>
Muusikaline liikumine	<p>1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;</p> <p>3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.</p>	<p>1)muusikaliste väljendusvahendite (<i>meloodia, rütm, tempo, dünaamika, vorm</i>) tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu;</p> <p>2)eesti laulumängud ja rahvatantsud;</p> <p>3)erinevate maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine liikumises;</p>	<p>1)muusika ja kehaline kasvatus (laulumängud, liikumismängud, tantsud)</p>

Omalooming	<p>1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;</p> <p>3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;</p> <p>4) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<p>1)improvisatsioonide loomine kehapillil;</p> <p>2)rütmilis-meloodiliste <i>osinatode</i>, kaasmängude ja improvisatsioonide loomine;</p> <p>3)improviseerimine astmemudeleid kasutades;</p> <p>4)teksti rütmistamine, loomine – regivärsid, lihtsamad laulusõnad;</p> <p>5)muusika karakteri ja meeleolu väljendamine enda loodud liikumise kaudu;</p>	<p>1)muusikaõpetus ja tehnoloogia (pillide valmistamine, muusikakirjutamise programmid)</p>
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<p>1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;</p>	<p>1)muusika väljendusvahendite eristamine: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, kahe- ja kolmeosaline lihtvorm; 2)soololaul ja koorilaul;</p> <p>3)vokaalmuusika: hääleliigid (sopran, alt,</p>	<p>1)muusika ja ajalugu (ajastu taust, kombed, helilooja väärtushinnangud);</p> <p>2) muusika ja ühiskonnaõpetus (inimesed meie ümber,</p>

	<p>2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton,bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;</p> <p>3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;</p> <p>4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;</p> <p>5) on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;</p> <p>6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;</p> <p>7) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p>	<p>tenor, bariton, bass), kooriliigid (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koorid ja dirigendid kodukohas; tuntumad Eesti koorid; Eesti laulupidude traditsioon;</p> <p>4)instrumentaalmuusika ja pillirühmad: klahv-,keel-,puhk- ja löökpillid;</p> <p>5)Eesti rahvamuusika: rahvalaul, -pillid, tantsud; eesti rahvamuusika suursündmused;</p> <p>6)muusikalised näited erinevate maade rahva- ja kunstmuusikast õpetaja valikul: Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra,</p> <p>7)muusikapala iseloomustamine ja oma arvamuse põhjendamine muusika oskussõnavara kasutades;</p> <p>8)muusikateose autorikaitse, sellega kaasnevad õigused ja kohustused.</p>	<p>sotsiaalne struktuur);</p> <p>3)muusika ja geograafia (rahvaste muusika);</p> <p>4) muusika ja kunst (muusikapala meeleolu väljendamine joonistustes, postrite valmistamine);</p>
--	--	---	--

<p>Muusikaline kirjaoskus</p>	<p>1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);</p> <p>4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p> <p>5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p> <p>6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr,</p>	<p>1) noodipikkused, rütmifiguurid, pausid ti-tiri, ti-ri-ti, ta-i-ti, ta-a-a-a,</p> <p>2) nootide põhivältused ja pausid, kaheksandikpaus+kaheksandiknoot, tervetakti-paus; nende tähenduse mõistmine ja kasutamine muusikalistes tegevustes;</p> <p>3) taktimõõdud 2/4, ¾, 4/4, eeltakti tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel;</p> <p>4) relatiivsete helikõrguste –astmete kasutamine laulude õppimisel ja seostamine absoluutsete helikõrgustega;</p> <p>5) viiulivõti, absoluutsed helikõrgused g-g2, nende tähenduse mõistmine ja kasutamise musitseerimisel;</p> <p>6) duur- ja moll helilaad,</p> <p>7) helistikud C - a, G - e, F – d, nende tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel;</p> <p>8) oskussõnavara ja selle kasutamine: -eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused tähtnimetused, helistik, toonika e põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud,</p> <p>9) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul,</p> <p>10) instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon, tämber;</p> <p>11) hääleliigid (sopran, mezzosopran, alt,</p>	<p>1) muusikalise kirjaoskuse ja muusikateooria omandamine läbi kõikide muusikaliste tegevuste (ainealane horisontaalne lõiming);</p> <p>2) terminoloogia ja mõisted (kaheksandik-, veerand-, poolnoot jne);</p> <p>3) muusika ja matemaatika (noodivältused, rütmifiguurid, taktimõõt);</p>
--------------------------------------	---	---	--

	<p>paralleelhelistikud; b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); d) tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, <i>dünaamika</i>, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>;</p>	<p>tenor, bariton, bass); 12) pilliliigid (keelpillid, puupuhkpillid, vaskpuhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid); 13) tempo mõisted: <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, 14) dünaamika mõisted, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>, kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus</p>	
<p>Õppekäigud</p>	<p>1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>1) teatri- ja kontserdikülastused ja muuseumis 2) õppekäigud (helistuudiod, muuseumid, raamatukogud, muusikakoolid jne).</p>	<p>1) muusika ja loodusõpetus (loodushääled, organismid, elupaigad); 2) muusika ja geograafia (loeng-kontserdid, interpreedid)</p>

6.klass 35 tundi			
Teemad/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Lõiming
Laulmine	1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest; 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–g2; rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne	1)häälekujunduslik töö: loomulik kehahoid ja hingamine, selge diktsioon; hääle kõlaühtluse, puhta intonatsiooni taotlemine, emotsionaalsus laulmisel ja häälehoiud; 2)diferentseeritud laulmise rakendamine; 3)relatiivsed astmed ja nende seostamine absoluutsete helikõrgustega (g – g2); 4)eakohased 1- ja 2-häälsed (võimalusel paigutise 3-häälsusega) laulud, kaanonid; eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud; 5)kooliastme ühislaulud: Eesti hümn (Fr. Pacius), "Eesti lipp" (E. Võrk), "Kas tunned maad" (J. Berad), "Kui Kungla rahvas" (K. A. Hermann), "Laul Põhjamaast" (Ü. Vinter), "Ärkamise aeg" (R. Eespere), "Mu isamaa armas" (saksa rhvl), "Jaan läeb jaanitulele" (eesti rhvl), "Meil aiaäärne tänavas" (eesti rhl), "Püha öö" (F. Gruber); 6)muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite kasutamine individuaalselt ja rühmas laulmisel.	1)üks õppeprotsessi osa tuleneb teisest ning samal ajal on kõik muusikaõpetuse osad omavahel seotud, toetavad teineteist ja teenivad ühise eesmärgi saavutamist (ainealane vertikaalne lõiming); 2) muusika ja eesti keel (keelesstruktuur, vormid, sõnavara); 3) muusika ja kirjandus (laulu autorid, folkloor); 4)muusika ja geograafia (lauluvara); 5)muusika ja võõrkeel (rahvaste laulud); 6)muusika ja bioloogia (hingamine); 7)muusika ja loodus (lauluvara eesti elukeskkonnast).

	tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber).		
Pillimäng	<p>1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i>’des ning iseseisvates palades;</p> <p>2) rakendab musitseerides 6keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;</p> <p>3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.</p>	<p>1)kehapillimäng laulude saateks ja iseseisvate paladena;</p> <p>2)rütmi- ja plaatpillid, kaasmängud ja <i>ostinatod</i> laulude saateks ja iseseisvate paladena;</p> <p>3)plokkflöödi mänguvõtete omandamine, absoluutsete helikõrguste - tähtnimede seostamine pillimänguga;</p> <p>4)muusikaliste teadmiste, oskuste ja väljendusvahendite kasutamine muusika esitamisel.</p>	1)muusikaõpetus ja tehnoloogia (rütmi pillide valmistamine),
Muusikaline liikumine	<p>1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;</p> <p>3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.</p>	<p>1)muusikaliste väljendusvahendite (<i>meloodia, rütm, tempo, dünaamika, vorm</i>) tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu;</p> <p>2)eesti laulumängud ja rahvatantsud;</p> <p>3)erinevate maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine liikumises;</p>	1)muusika ja kehaline kasvatus (laulumängud, liikumismängud, tantsud)

Omalooming	<p>1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või <i>ostinato</i>'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;</p> <p>2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;</p> <p>3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;</p> <p>4) kasutab muusika karakteri ja meeoleolu väljendamiseks loovliikumist.</p>	<p>1)improvisatsioonide loomine kehapillil;</p> <p>2)rütmilis-meloodiliste <i>osinatode</i>, kaasmängude ja improvisatsioonide loomine;</p> <p>3)improvisatsioonide astmemudeleid kasutades;</p> <p>4)teksti rütmistamine, loomine – regivärsid, lihtsamad laulusõnad;</p> <p>5)muusika karakteri ja meeoleolu väljendamine enda loodud liikumise kaudu;</p>	<p>1)muusikaõpetus ja tehnoloogia (pillide valmistamine, muusikakirjutamise programmid)</p>
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<p>1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;</p> <p>2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton,bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;</p> <p>3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi</p>	<p>1)muusika väljendusvahendite eristamine: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, kahe- ja kolmeosaline lihtvorm; 2)soololaul ja koorilaul;</p> <p>3)vokaalmuusika: hääleliigid (sopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliigid (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koorid ja dirigendid kodukohas; tuntumad Eesti koorid; Eesti laulupidude traditsioon;</p> <p>4)instrumentaalmuusika ja pillirühmad: klahv-, keel-,puhk- ja löökpillid;</p> <p>5)Eesti rahvamuusika: rahvalaul, -pillid, tantsud; eesti rahvamuusika suursündmused;</p> <p>6)muusikalised näited erinevate maade rahva- ja kunstmuusikast õpetaja valikul: Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra,</p>	<p>1)muusika ja ajalugu (ajastu taust, kombed, helilooja väärtushinnangud);</p> <p>2) muusika ja ühiskonnaõpetus (inimesed meie ümber, sotsiaalne struktuur);</p> <p>3)muusika ja geograafia (rahvaste muusika);</p> <p>4) muusika ja kunst (muusikapala meeoleolu väljendamine joonistustes, postrite valmistamine);</p>

	<p>(klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;</p> <p>4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;</p> <p>5) on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;</p> <p>6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;</p> <p>7) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p>	<p>Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari, Saksa;</p> <p>7)muusikapala iseloomustamine ja oma arvamuse põhjendamine muusika oskussõnavara kasutades;</p> <p>8)muusikateoste autorikaitse, sellega kaasnevad õigused ja kohustused.</p>	
--	---	---	--

<p>Muusikaline kirjaoskus</p>	<p>1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);</p> <p>4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p> <p>5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;</p> <p>6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:</p> <p>a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees,</p>	<p>1) noodipikkused, rütmifiguurid, pausid ti-tiri, ti-ri-ti, ta-i-ti, ta-a-a-a,</p> <p>2) nootide põhivältused ja pausid, kaheksandikpaus+kaheksandiknoot, tervetakti-paus; nende tähenduse mõistmine ja kasutamine muusikalistes tegevustes;</p> <p>3)taktimõõdud 2/4, ¾, 4/4, eeltakti tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel;</p> <p>4)relatiivsete helikõrguste –astmete kasutamine laulude õppimisel ja seostamine absoluutsete helikõrgustega;</p> <p>5)viilivõti, absoluutsed helikõrgused g-g2, nende tähenduse mõistmine ja kasutamise musitseerimisel;</p> <p>6)duur- ja moll helilaad,</p> <p>7)helistikud C - a, G - e, F - d, nende tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel;</p> <p>8)oskussõnavara ja selle kasutamine: -eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgusedtähtnimetused, helistik, toonika e põhiheli, helistikumärgid,juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud,</p> <p>9)vokaalmuusika, soololaul, koorilaul,</p>	<p>1)muusikalise kirjaoskuse ja muusikateooria omandamine läbi kõikide muusikaliste tegevuste (ainealane horisontaalne lõiming);</p> <p>2)terminoloogia ja mõisted (kaheksandik-, veerand-, poolnoot jne);</p> <p>3)muusika ja matemaatika (noodivältused, rütmifiguurid, taktimõõt);</p>
--------------------------------------	---	---	---

	<p>bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;</p> <p>b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;</p> <p>c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);</p> <p>d) tempo, <i>andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, diinaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo</i>;</p>	<p>10)instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon, tämber;</p> <p>11)hääleliigid (sopran, <i>mezzosopran</i>, alt, tenor, bariton, bass);</p> <p>12)pilliliigid (keelpillid, puupuhkpillid, vaskpuhkpillid, löökpillid, klahvpillid, rahvapillid);</p> <p>13)tempo mõisted: <i>andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando</i>,</p> <p>14)dünaamika mõisted, <i>piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo</i>,</p> <p>+ kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus</p>	
Õppekäigud	<p>1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>1)teatri- ja kontserdikülastused ja muuseumis</p> <p>2) õppekäigud (helistuudiod, muuseumid, raamatukogud, muusikakoolid jne).</p>	<p>1)muusika ja loodusõpetus (loodushääled, organismid, elupaigad);</p> <p>2)muusika ja geograafia (loeng-kontserdid, interpreetid</p>

Kasutatud kirjandus ja õppematerjal : Muusikaõpetus 6. klass, A. Sepp, H-M. Järv. AS BIT, 2005, muusikaõpetuse töövihik 6. klass, A. Sepp, H-M. Järv. AS BIT, 2005

7. klass 35 tundi			
Teemad/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Lõiming
Laulmine	1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoitu häälemurdeperioodil; 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides; 3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes; 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti	1)häälekujunduslik töö: loomulik kehahoid ja hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon, emotsionaalsus laulmisel, häälehoit häälemurde perioodil; 2)diferentseeritud laulmise rakendamine 3)hääle kasutamine vastavalt selle omapärale (kõrgus, tämber, ulatus) ja muusikastiilile; 4)relatiivsete helikõrguste põhiolomuse mõistmine ja nende kasutamine noodist laulmisel; 5)ea- ja teemakohased 1-, 2- ja paigutise 3häälsusega laulud, kaanonid; eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud; 6)kooliastme ühislaulud: Eesti hümn (F.Pacius), "Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks), "Jää vabaks, Eesti meri" (V. Oksvort), "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), "Saaremaa valss" (R. Valgre), "Kalevite kants" (P. Veebel), 7)muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite teadlik kasutamine individuaalselt ja rühmas laulmisel.	1)üks õppeprotsessi osa tuleneb teisest ning samal ajal on kõik muusikaõpetuse osad omavahel seotud, toetavad teineteist ja teenivad ühise eesmärgi saavutamist (ainealane vertikaalne lõiming); 2) muusika ja eesti keel (keele struktuur, vormid, võõrkeelsete sõnade mõisted, sõnavara); 3) muusika ja kirjandus (laulu autorid, interpretide, heliloojate eluloo raamatud); 4)muusika ja geograafia (lauluvara); 5)muusika ja võõrkeel (rahvaste laulud); 6)muusika ja bioloogia (hingamine, hääleaparaat);

	kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa vals“ (R. Valgre), „Kalevite kants“ (P. Veebel),		7)muusika ja loodus (lauluvara eesti elukeskkonnast); 8) pööratakse tähelepanu õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamisele ja süvendatakse iseseisvat muusikalist mõtlemist. 9) muusika ja inimeseõpetus (häälemurre)
Pillimäng	1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> 'des ning iseseisvates palades; 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.	1)kehapillimäng laulude saateks ja iseseisvate paladena; 2)rütmi- ja plaatpillid, kaasmängud ja <i>ostinatod</i> laulude saateks ja iseseisvate paladena; 3)akustilise kitarril lihtsamate duurmänguvõtetega tutvumine, absoluutsete helikõrguste -tähtnimede kasutamine pillimängus; 4)muusikaliste teadmiste, oskuste ja väljendusvahendite teadlik kasutamine muusika esitamisel.	1)muusikaõpetus ja tehnoloogia (rütmipillide valmistamine),

Muusikaline liikumine	1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.	1)muusikaliste väljendusvahendite (<i>meloodia, rütm, tempo, dünaamika, vorm</i>) tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu; 2) erinevate maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine liikumises;	muusika ja kehaline kasvatus (laulumängud, seltskonnatantsud, loovtants, <i>live-tants</i>))
Omalooming	1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob kindlas vormis rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); 4) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; 5) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.	1)improvisatsioonide loomine kehapillil; 2)kindlas vormis rütmilis-meloodiliste <i>osinatode</i> , kaasmängude ja improvisatsioonide loomine; 3) lihtsate meloodiate loomine relatiivseid helikõrgusi - astmeid kasutades; 4)teksti rütmistamine, loomine – regivärsid, lihtsamad laulusõnad; 5)muusika karakteri ja meeleolu ja enda loominguliste ideede väljendamine liikumise kaudu.	muusikaõpetus ja tehnoloogia (pillide valmistamine, muusikakirjutamise programmid)

<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p>	<p>1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;</p> <p>2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat;</p> <p>3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente,</p> <p>4) ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;</p> <p>5) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;</p> <p>6) on tutvunud Araabia, juudid, Austraalia, Hiina, Jaapan, India, Indoneesia muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;</p> <p>7) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning</p>	<p>1)muusika väljendusvahendite meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, kahe- ja kolmeosaline lihtvormi eristamine;</p> <p>2) kuulnud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui erinevates kirjalike tööde vormides; muusika analüüsimine oskussõnavara kasutades;</p> <p>4) teadmistele tuginedes erinevate maade rahvamuusikas iseloomulike joonte leidmine ja nende võrdlemine eesti rahvamuusika tunnusjoontega;</p> <p>5) pillirühmade ja nendesse kuuluvate pillide eristamine visuaalselt ja kuuldelselt - keelpillid: viiul, viola e altviul, tšello, kontrabass, harf; puupuhkpillid: flööt, klarnet, saksofon, oboe, fagott; vaskpuhkpillid: trompet, metsasarv, tromboon, tuuba; löökpillid: timpan, ksülofon, suur trumm, väike trumm, taldrikud;</p> <p>6) erinevate pillikoosseisude ja orkestrite eristamine: sümfooniaorkester, keelpilliorkester, puhkpilliorkester;</p> <p>7) muusikalised näited erinevate maade rahva- ja kunstmuusikast õpetajate valikul: Araabia, juudid, Austraalia, Hiina, Jaapan, India, Indoneesia;</p> <p>8) muusikapala analüüsimine muusika oskussõnavara kasutades; kuulnud muusika</p>	<p>1)muusika ja ajalugu (ajastu taust, kombed, helilooja väärtushinnangud);</p> <p>2) muusika ja ühiskonnaõpetus (inimesed meie ümber, sotsiaalne struktuur);</p> <p>3)muusika ja geograafia (rahvaste muusika);</p> <p>4) muusika ja kunst (muusikapala meeolelu väljendamine joonistustes, postrite valmistamine);</p> <p>5)muusika ja kirjandus (referaadid, uurimistööd heliloojatest ja teosest, lavalised suurvormid kirjandusteoste põhjal)</p> <p>6)muusika ja inimeseõpetus (hoiakud iseendasse ja ümbritsevasse maailma)</p> <p>7)muusika ja loodusõpetus (Eesti asend Euroopa kultuuris)</p>
--	--	--	---

	<p>põhjustab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>8) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).</p>	<p>põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine suuliselt ja kirjalikult (retsensioon, uurimistöö);</p> <p>9) muusikateose autorikaitse, sellega kaasnevad õigused ja kohustused.</p>	
--	---	--	--

<p>Muusikaline kirjaoskus</p>	<p>1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p>	<p>1)rütmifiguurid ja pausid: süntkoop; triool;</p> <p>2)kuueteistkümmenikpaus+kuueteistkümnendiknoot, nende tähenduse mõistmine ja teadlik kasutamine muusikalistes tegevustes;</p> <p>3)taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4, kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; tutvustamine seoses repertuaariga;</p> <p>4)relatiivsete helikõrguste-astmete kasutamine laulude õppimisel ja seostamine absoluutsete helikõrgustega;</p> <p>5)helide maailm (omadused, kaja)</p> <p>6)helistikud C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h);</p>	<p>1)muusikalise kirjaoskuse ja muusikateooria omandamine läbi kõikide muusikaliste tegevuste (ainealane horisontaalne lõiming);</p> <p>2)muusika ja matemaatika (noodivältused, rütmifiguurid, taktimõõt, terminoloogia ja mõisted, kaheksandik-, veerand-, poolnoot jne);</p> <p>3) muusika ja füüsika (helilaine, võnkumine, elektroonilised instrumendid)</p>
--------------------------------------	---	---	---

	<p>4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;</p> <p>5) mõistab õpitud oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas;</p> <p>6) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.</p>	<p>7) oskussõnavara ja selle kasutamine:</p> <p>8)partituur; muusikainstrumentide nimetused;</p> <p>+ kordavalt II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.</p>	
Õppekäigud	<p>1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>1)teatri- ja kontserdikülastused ja muuseumis 2) õppekäigud (helistuudiod, muuseumid, raamatukogud, muusikakoolid jne).</p>	<p>1)muusika ja loodusõpetus (loodushääled, organismid, elupaigad); geograafia</p> <p>2)muusika ja (loeng-kontserdid, interpreedid</p>

Kasutatud kirjandus ja õppematerjal:

1. Muusikaõpik 7. klass A. Skuin, K. Sepp, J. Ojakäär, A, Sepp. AS BIT, 2007
2. Muusikaõpetuse töövihik 7. klass A. Skuin, K. Sepp. AS BIT, 2007

8. klass 35 tundi			
Teemad/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Lõiming
Laulmine	<p>1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;</p> <p>3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;</p> <p>4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseliseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G.</p>	<p>1)häälekujunduslik töö: loomulik kehahoid ja hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon, emotsionaalsus laulmisel, häälehoid häälemurde perioodil;</p> <p>2)diferentseeritud laulmise rakendamine</p> <p>3)hääle kasutamine vastavalt selle omapärale (kõrgus, tämber, ulatus) ja muusikastiilile;</p> <p>4)relatiivsete helikõrguste põhiolemuse mõistmine ja nende kasutamine noodist laulmisel;</p> <p>5)ea- ja teemakohased 1-, 2- ja paigutise 3häälsusega laulud, kaanonid; eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud;</p> <p>6)kooliastme ühislaulud: Eesti hümn (F.Pacius), "Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks), "Jää vabaks, Eesti meri" (V. Oksvort), "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), "Saaremaa valss" (R. Valgre), "Kalevite kants" (P. Veebel),</p> <p>7)muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite teadlik kasutamine individuaalselt ja rühmas laulmisel.</p>	<p>1)üks õppeprotsessi osa tuleneb teisest ning samal ajal on kõik muusikaõpetuse osad omavahel seotud, toetavad teineteist ja teenivad ühise eesmärgi saavutamist (ainealane vertikaalne lõiming);</p> <p>2) muusika ja eesti keel (keele struktuur, vormid, võõrkeelsete sõnade mõisted, sõnavara);</p> <p>3) muusika ja kirjandus (laulu autorid, interpretide, heliloojate eluloo raamatud);</p> <p>4)muusika ja geograafia (lauluvara);</p> <p>5)muusika ja võõrkeel (rahvaste laulud);</p> <p>6)muusika ja bioloogia (hingamine, hääleaparaat);</p> <p>7)muusika ja loodus (lauluvara eesti elukeskkonnast);</p> <p>8) pööratakse tähelepanu õpilaste muusikaliste võimete</p>

	Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Kalevite kants“ (P. Veebel),		edasiarendamisele ja süvendatakse iseseisvat muusikalist mõtlemist. 9) muusika ja inimeseõpetus (häälemurre)
Pillimäng	1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> 'des ning iseseisvates palades; 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.	1)kehapillimäng laulude saateks ja iseseisvate paladena; 2)rütmi- ja plaatpillid, kaasmängud ja <i>ostinatod</i> laulude saateks ja iseseisvate paladena; 3)akustilise kitarril lihtsamate duur-mänguvõtete omandamine, absoluutsete helikõrguste - tähtnimede kasutamine pillimängus; 4)muusikaliste teadmiste, oskuste ja väljendusvahendite teadlik kasutamine muusika esitamisel.	1)muusikaõpetus ja tehnoloogia (rütmi- ja pillide valmistamine),

Muusikaline liikumine	1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.	1)muusikaliste väljendusvahendite (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, vorm) tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu; 2) erinevate maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine liikumises;	1)muusika ja kehaline kasvatus (laulumängud, seltskonnatantsud, loovtants, live-tants))
Omalooming	1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob kindlas vormis rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 4) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); 5) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; 6) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.	1)improvisatsioonide loomine kehapillil; 2)kindlas vormis rütmilis-meloodiliste <i>osinatode</i> , kaasmängude ja improvisatsioonide loomine; 3) lihtsate meloodiate loomine relatiivseid helikõrgusi - astmeid kasutades; 4)teksti rütmistamine, loomine – regivärsid, lihtsamad laulusõnad; 5)muusika karakteri ja meeleolu ja enda loominguliste ideede väljendamine liikumise kaudu.	1)muusikaõpetus ja tehnoloogia (pillide valmistamine, muusikakirjutamise programmid)
Muusika kuulamine ja muusikalugu	1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose	1)muusika väljendusvahendite meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, kahe- ja kolmeosaline lihtvormi eristamine 2) <i>rock</i> - ja popmuusika stiilide eristamine;	1)muusika ja ajalugu (ajastu taust, kombed, helilooja väärtushinnangud);

	<p>ülesehitust;</p> <p>2) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;</p> <p>3) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;</p> <p>4) on tutvunud Eesti ning Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;</p> <p>5) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>6) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).</p>	<p>3) kuulnud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui erinevates kirjalike tööde vormides; muusika analüüsimine oskussõnavara kasutades (retsensioon, uurimistöö);</p> <p>4) teadmistele tuginedes erinevate maade rahvamuusikas iseloomulike joonte leidmine ja nende võrdlemine eesti rahvamuusika tunnusjoontega;</p> <p>5) pillirühmade ja nendesse kuuluvate pillide eristamine visuaalselt ja kuuldelselt</p> <p>6) erinevate pillikoosseisude ja orkestrite eristamine: sümfooniaorkester, keelpilliorkester, puhkpilliorkester, rock (pop)ansambel;</p> <p>7)popmuusika Eestis;</p> <p>8)muusikatööstus ja äri</p> <p>9)muusikalised näited erinevate maade rahva- ja kunstmuusikast õpetajate valikul: Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, euroameerika ja afroameerika muusikast;</p> <p>10)muusikapala analüüsimine muusika oskussõnavara kasutades; kuulnud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine suuliselt ja kirjalikult (retsensioon, uurimistöö);</p> <p>11)muusikateose autorikaitse, sellega kaasnevad õigused ja kohustused.</p>	<p>2) muusika ja ühiskonnaõpetus (inimesed meie ümber, sotsiaalne struktuur);</p> <p>3)muusika ja geograafia (rahvaste muusika);</p> <p>4) muusika ja kunst (muusikapala meeleolu väljendamine joonistustes, postrite valmistamine);</p> <p>5)muusika ja kirjandus (referaadid, uurimistööd heliloojatest ja teosest, lavalised suurvormid kirjandusteoste põhjal)</p> <p>6)muusika ja inimeseõpetus (hoiakud iseendasse ja ümbritsevasse maailma)</p> <p>7)muusika ja loodusõpetus (Eesti asend Euroopa kultuuris)</p>
--	--	---	---

<p>Muusikaline kirjaoskus</p>	<p>1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <p>2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;</p> <p>3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);</p> <p>4) mõistab helistike C–a, G–e, F– d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides;</p> <p>5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;</p> <p>6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a)elektrofonid,sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;</p>	<p>1)rütmifiguurid ja pausid: sünkoop; triool;</p> <p>2)kuueteistkümnepaus+kuueteistkümnendiknoot, nende tähenduse mõistmine ja teadlik kasutamine muusikalistes tegevustes;</p> <p>3)taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4, kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; tutvustamine seoses repertuaariga;</p> <p>4)relatiivsete helikõrguste-astmete kasutamine laulude õppimisel ja seostamine absoluutsete helikõrgustega;</p> <p>5)helistikud C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h);</p> <p>6)bassivõtme tutvustamine repertuaarist tulenevalt</p> <p>7)oskussõnavara ja selle kasutamine: elektrofonid, sümfooniaorkester,</p> <p>8)partituur; muusikainstrumentide nimetused;</p> <p>9) muusikažanrid: spirituaal, gospel;</p> <p>10)muusikavormid: variatsioon 11)biit, popmuusika, süvamuusika,</p> <p>+ kordavalt II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.</p>	<p>1)muusikalise kirjaoskuse ja muusikateooria omandamine läbi kõikide muusikaliste tegevuste (ainealane horisontaalne lõiming);</p> <p>2)muusika ja matemaatika (noodivältused, rütmifiguurid, taktimõõt, terminoloogia ja mõisted, kaheksandik-, veerand-, poolnoot jne);</p> <p>3) muusika ja füüsika (helilaine, võnkumine, elektroonilised instrumendid)</p> <p>;</p>
--------------------------------------	--	--	--

	a) pop- ja rokkmuusika, süvamuusika; 7) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
Õppekäigud	1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	1)teatri- ja kontserdikülastused ja muuseumis 2) õppekäigud (helistuudiod, muuseumid, raamatukogud, muusikakoolid jne).	1)muusika ja loodusõpetus (loodushääled, organismid, elupaigad); 2)muusika ja geograafia (loeng-kontserdid, interpreedid

Kasutatud kirjandus ja õppematerjal:

1. Muusikaõpik 8. klass A. Skuin, K. Sepp, J. Ojakäär, A, Sepp. AS BIT, 2007
2. Muusikaõpetuse töövihik 8. klass A. Skuin, K. Sepp. AS BIT, 2007

9. klass 35 tundi			
Teemad/osad, maht	Õpitulemused	Õppesisu ja -tegevus	Lõiming
Laulmine	<p>1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;</p> <p>2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;</p> <p>3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;</p> <p>4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;</p> <p>5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;</p> <p>6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G.</p>	<p>1)häälekujunduslik töö: loomulik kehahoid ja hingamine, selge diktsioon, puhas intonatsioon, emotsionaalsus laulmisel, häälehoid häälemurde perioodil;</p> <p>2)diferentseeritud laulmise rakendamine</p> <p>3)hääle kasutamine vastavalt selle omapärale (kõrgus, tämber, ulatus) ja muusikastiilile;</p> <p>4)relatiivsete helikõrguste põhiolemuse mõistmine ja nende kasutamine noodist laulmisel;</p> <p>5)ea- ja teemakohased 1-, 2- ja paigutise 3häälsusega laulud, kaanonid; eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud;</p> <p>6)kooliastme ühislaulud: Eesti hümn (F.Pacius), "Mu isamaa on minu arm" (G. Ernesaks), "Jää vabaks, Eesti meri" (V. Oksvort), "Eestlane olen ja eestlaseks jään" (A. Mattiisen), "Saaremaa valss" (R. Valgre), "Kalevite kants" (P. Veebel), "Oma laulu ei leia ma üles" (V. Ojakäär), "Me pole enam väikesed" (A. Oit);</p> <p>7)muusikaliste teadmiste ja väljendusvahendite teadlik kasutamine individuaalselt ja rühmas laulmisel.</p>	<p>1)üks õppeprotsessi osa tuleneb teisest ning samal ajal on kõik muusikaõpetuse osad omavahel seotud, toetavad teineteist ja teenivad ühise eesmärgi saavutamist (ainealane vertikaalne lõiming);</p> <p>3) muusika ja eesti keel (keele struktuur, vormid, võõrkeelsete sõnade mõisted, sõnavara);</p> <p>3) muusika ja kirjandus (laulu autorid, interpretide, heliloojate eluloo raamatud);</p> <p>4)muusika ja geograafia (lauluvara);</p> <p>5)muusika ja võõrkeel (rahvaste laulud);</p> <p>6)muusika ja bioloogia (hingamine, hääleaparaat);</p> <p>7)muusika ja loodus (lauluvara eesti elukeskkonnast);</p> <p>4) pööratakse tähelepanu õpilaste muusikaliste võimete</p>

	Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär).		edasiarendamisele ja süvendatakse iseseisvat muusikalist mõtlemist. 5) muusika ja inimeseõpetus 6) (häälemurre)
Pillimäng	1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokklööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või <i>ostinato</i> 'des ning iseseisvates palades; 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.	1)kehapillimäng laulude saateks ja iseseisvate paladena; 2)rütmi- ja plaatpillid, kaasmängud ja <i>ostinatod</i> laulude saateks ja iseseisvate paladena; 3)akustilise kitarril lihtsamate duur-mänguvõtete omandamine, absoluutsete helikõrguste - tähtnimede kasutamine pillimängus; 4)muusikaliste teadmiste, oskuste ja väljendusvahendite teadlik kasutamine muusika esitamisel.	1)muusikaõpetus ja tehnoloogia (rütmi- ja pillide valmistamine),

Muusikaline liikumine	1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.	1)muusikaliste väljendusvahendite (meloodia, rütm, tempo, dünaamika, vorm) tunnetamine ja väljendamine liikumise kaudu; 2) erinevate maade rahvamuusikale iseloomulike karakterite väljendamine liikumises;	1)muusika ja kehaline kasvatus (laulumängud, seltskonnatantsud, loovtants, live-tants))
Omalooming	1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 2) loob kindlas vormis rütmilismeloodilisi kaasmänge ja/või <i>ostinato</i> 'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); 4) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne; 5) väljendab muusika karakterit ja meeolelu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.	1)improvisatsioonide loomine kehapillil; 2)kindlas vormis rütmilis-meloodiliste <i>osinatode</i> , kaasmängude ja improvisatsioonide loomine; 3) lihtsate meloodiate loomine relatiivseid helikõrgusi - astmeid kasutades; 4)teksti rütmistamine, loomine – regivärsid, lihtsamad laulusõnad; 5)muusika karakteri ja meeolelu ja enda loominguliste ideede väljendamine liikumise kaudu.	1)muusikaõpetus ja tehnoloogia (pillide valmistamine, muusikakirjutamise programmid)

<p>Muusika kuulamine ja muusikalugu</p>	<p>1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;</p> <p>2) eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat;</p> <p>3) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;</p> <p>4) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;</p> <p>5) on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;</p> <p>6) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p>	<p>1)muusika väljendusvahendite meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, kahe- ja kolmeosaline lihtvorm, rondo- ja variatsioonivormi eristamine;</p> <p>2) pop-ja džässmuusika, filmimuusika, ooperi, opereti, balleti, muusikali, instrumentaalkontserdi sümfoonia eristamine; kuulnud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui erinevates kirjalike tööde vormides; muusika analüüsimine oskussõnavara kasutades;</p> <p>4) teadmistele tuginedes erinevate maade rahvamuusikas iseloomulike joonte leidmine ja nende võrdlemine eesti rahvamuusika tunnusjoontega;</p> <p>5) erinevate pillikoosseisude ja orkestrite eristamine: sümfooniaorkester, keelpilliorkester, puhkpilliorkester, džässorkester, rock (pop)ansambel; eesti tuntud dirigendid ja orkestrid ning muusika suursündmused;</p> <p>6)tutvumine eesti pärimusmuusika tänapäevaste tõlgendustega;</p> <p>7)muusikalised näited erinevate maade rahva- ja kunstmuusikast õpetajate valikul: Prantsuse, Itaalia, Aafrika;</p> <p>8)jazzmuusika stiilid maailmas ja Eestis</p> <p>9)Eesti muusikateatri arengulugu</p>	<p>1)muusika ja ajalugu (ajastu taust, kombed, helilooja väärtushinnangud);</p> <p>2)muusika ja ühiskonnaõpetus (inimesed meie ümber, sotsiaalne struktuur);</p> <p>3) muusika ja geograafia (rahvaste muusika);</p> <p>4) muusika ja kunst (muusikapala meeleolu väljendamine joonistustes, postrite valmistamine);</p> <p>5)muusika ja kirjandus (referaadid, uurimistööd heliloojatest ja teosest, lavalised suurvormid kirjandusteoste põhjal)</p> <p>6) muusika ja film (filmimuusika)</p> <p>7)muusika ja inimeseõpetus (hoiakud iseendasse ja ümbritsevasse maailma)</p> <p>8)muusika ja loodusõpetus (Eesti asend Euroopa kultuuris)</p>
--	---	---	--

	7) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).	10)muusikapala analüüsimine muusika oskussõnavara kasutades; kuulnud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine suuliselt ja kirjalikult; 11)muusikateose autorikaitse, sellega kaasnevad õigused ja kohustused.	
Muusikaline kirjaoskus	1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed); 4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;	1)rütmifiguurid ja pausid: süntkoop; triool; 2)kuueteistkümnepaus+kuueteistkümnendiknoot, nende tähenduse mõistmine ja teadlik kasutamine muusikalistes tegevustes; 3)taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4, kaheksandik- taktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; tutvustamine seoses repertuaariga; 4)relatiivsete helikõrguste-astmete kasutamine laulude õppimisel ja seostamine absoluutsete helikõrgustega; 5)helistikud C-a, G-e, F-d (repertuaarist tulenevalt D-h); 6)bassivõtme tutvustamine repertuaarist tulenevalt 7)oskussõnavara ja selle kasutamine: elektrofonid, sümfoniaorkester, keelpilliorkester, rahvapilliorkester, džässorkester; 8)partituur; muusikainstrumentide nimetused; 9) muusikazhanrid: ooper, operett, ballett, muusikal, sümfonia, instrumentaalkontsert, sonaat, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; 10)muusikavormid: rondo, variatsioon	1)muusikalise kirjaoskuse ja muusikateooria omandamine läbi kõikide muusikaliste tegevuste (ainealane horisontaalne lõiming); 2)muusika ja matemaatika (noodivältused, rütmifiguurid, taktimõõt, terminoloogia ja mõisted, kaheksandik-, veerand-, poolnoot jne); 3) muusika ja füüsika (helilaine, võnkumine, elektroonilised instrumendid)

	<p>6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:</p> <p>a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;</p> <p>a) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel;</p> <p>b) rondo, variatsioon,</p> <p>c) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika;</p> <p>7) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.</p>	<p>11) biit, popmuusika, süvamuusika, džässmuusika,</p> <p>+ kordavalt II kooliastme muusikaline kirjaoskus</p>	
Õppekäigud	<p>1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;</p> <p>2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.</p>	<p>1) teatri- ja kontserdikülastused ja muuseumis 2) õppekäigud (helistuudiod, muuseumid, raamatukogud, muusikakoolid jne).</p>	<p>1) muusika ja loodusõpetus (loodushääled, organismid, elupaigad);</p> <p>2) muusika ja geograafia (loeng-kontserdid, interpreedid)</p>

Kasutatud kirjandus ja õppematerjal:

1. Muusikaõpik 9.klass A. Skuin, K. Sepp. AS BIT, 2009
2. Muusikaõpetuse töövihik 9. klassile, A. Skuin, K. Sepp. AS BIT, 2002